

17.12.2020

KORONAVIRUS BAĞIŞIKLAMASI İÇİN BİLGİ NOTU

COVID-19 aşısı ile ilgili gelişmelere paralel olarak farklı kanallarda çok sayıda paylaşım olmaktadır. Bu paylaşımlar kimi zaman kanıt değeri olmayan, bilimsel veriye dayanmayan yanlış bilgileri de içermektedir. Bu nedenle Dokuz Eylül Üniversite Hastanesi çalışanları için konu ile ilgili akla gelebilecek sorulara güncel ve güvenilir kaynaklara dayalı olarak yanıt verilemeye çalışılmıştır.

Sağlık Bakanlığının açıklamalarına göre sağlık çalışanları ilk bağışıklama programına alınacak gruplar arasında yer almaktadır. Bağışıklama programı başladığında en kısa zamanda aşı olmanız sizin ve yakınlarınızın sağlığının korunması için en etkili yöntem olacaktır. Bu bilgilendirme notları bilgi yenilendiğçe güncellenecektir. Konu ile ilgili sorularınızı Hastane İşyeri Sağlık Güvenlik Birimi ve 28787 Pandemi Danışma ve Çalışan Hakları Birimi'ne iletebilirsiniz.

Genel bilgi

T.C. Sağlık Bakanlığı, biri ölü/inaktif, diğeri mRNA teknolojisine dayalı iki adet COVID-19 aşısının Türkiye'de kullanılması yönünde çalışmalarını sürdürmektedir.

CoronaVac (Sinovac Life Sciences, Çin) COVID-19 aşısı, ölü/inaktif virüs içermektedir ve ilk partinin Aralık ayı içinde getirilmesi beklenmektedir. Aşılar için, uluslararası akredite Halk Sağlığı ve Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK) Laboratuvarları tarafından, ülkemize ithal edilen tüm aşılarla uygulanmakta olan incelemeler yapılacaktır. Değerlendirme sonuçları uygun bulunduğu takdirde erken kullanım izni verilecek, bu izin sonrası uygulama başlayacaktır. Aşılamanın dört aşamada yürütölmesi beklenmektedir:

- İlk aşamada sağlık çalışanları, 65 yaş üstü kişiler ile yaşlı, engelli, koruma evlerinde kalanlar gibi toplu ve kalabalık yerlerde yaşayan yetişkinlerin aşılamaı planlanmaktadır.
- İkinci aşamada toplumun işleyişı için gerekli sektörlerde çalışan ve yüksek riskli ortamlarda bulunan kişiler ile 50 yaş ve üzeri en az bir kronik hastalığı bulunan kişiler aşılacaktır.
- Üçüncü aşama, 50 yaş altı en az bir kronik hastalığı bulunan kişileri, genç yetişkinleri, ilk iki grupta yer almayan sektör ve mesleklerde çalışanları kapsamaktadır.
- Dördüncü ve son aşamada ise ilk üç grubun dışında kalan tüm bireyler aşılacaktır.

SIK SORULAN SORULAR

1. COVID-19 aşısı, influenza aşısı veya diğeri aşılar ile birlikte uygulanabilir mi?

Türkiye'de ilk etapta uygulanması beklenen CoronaVac (Sinovac Life Sciences, Çin) COVID-19 aşısı, ölü virus içermektedir. Genel kural olarak ölü (inaktif) mikroorganizma içeren aşılar, diğeri inaktif veya canlı mikroorganizma aşıları ile eş zamanlı, birbirlerinden önce veya sonra yapılabilir. COVID-19 aşısına özel bir bilgi bulunmamaktadır. Sağlık Bakanlığının önerilerine uyulmalıdır.

2. COVID-19 aşısının nasıl uygulanması beklenmektedir?

CoronaVac aşısı, halen (12.12.2020) Türkiye’de yürütölmekte olan Faz 3 çalışmasında 0. ve 14. günlerde olmak üzere 2 doz (0.5 mL içinde 0.3 ug) halinde kas içine uygulanmaktadır. Toplum aşılmasının da bu şekilde yapılması beklenmektedir.

3. COVID-19 aşısı ne kadar süre için koruyucudur?

Bu konuda henüz veri bulunmamaktadır. Bu bilgiler ancak aşılamanın başlaması ve kişilerin izlenmesi ile elde edilebilecektir.

4. COVID-19 aşısı sonrası koruyuculuk ne zaman başlar?

CoronaVac aşısı için 2. dozdan 14 gün sonra, aşı yapılanların %92’sinde nötralizan antikorların geliştiğı saptanmıştır (Faz 2 sonuçları). Ancak aşı olan kişilerin de kendileri ve çevreleri için maksimum korunma sağlayabilmeleri açısından, maske, mesafe ve hijyen kurallarına uymaya devam etmeleri gereklidir. Toplumda bu tür önlemlerin ne zaman kaldırılabilceğı şimdilik belirsizdir. Sağlık çalışanlarının önlemlere uyumu ve devamlılığı bağışıklama programı başladıktan sonra da önemlidir.

5. COVID-19 aşısı olursam yine de hasta olur muyum?

Bu konuda henüz sınırlı veri bulunmaktadır. Aşılamanın amacı öncelikle enfeksiyonu önlemek, enfeksiyon gelişse bile hastalığı (klinik belirtilerin ortaya çıkmasını), özellikle de ciddi hastalığı önlemektir. Doğal olarak COVID-19 aşısından da beklenen etki budur. Bugüne dek açıklanan veriler aşı olan grupta enfeksiyon gelişme ihtimalinin çok düşük olduğunu göstermektedir.

6. Aşı olursam yine de çevreme virüs bulaştırır mıyım?

Bu konuda henüz yeterli veri bulunmamaktadır. Aşı ile oluşan bağışık yanıtın hem enfeksiyonu hem de kişinin bulaştırcılığını önlemesi beklenmektedir. Bu tür kanıtlar elde edilene dek, korunma önlemlerin uygulanmasına devam edilmelidir.

7. Aşı, benim DNA mı etkiler mi?

COVID-19 için farklı tekniklerle aşılar üretilmektedir. Faz 3 aşamasına gelmiş COVID-19 aşılardan hiç birinde bu tür bir risk söz konusu değildir.

8. COVID-19 aşısının ne gibi yan etkileri olur?

Faz 3 aşamasına gelmiş tüm COVID-19 aşıları için, bugüne dek yapılan çalışmalarda ölümcül veya kalıcı bir yan etki bildirilmemiştir. Çin’de hızlı onay alarak kullanıma giren Sinovac firmasının aşısı için bildirilen yan etkilerden sık görölenler: Aşı yerinde ağrı (%3.08), halsizlik (%1.53), baş ağrısı (%0.91), kas ağrısı (%0.69), ateş (%0.21) dir.

9. COVID-19 geçiren kişilere de aşı yapılacak mı?

Enfeksiyonu geçirenlerde, bireysel farklar olmakla birlikte, bağışık yanıt oluşmakta ancak s¼resi ve koruyuculuğu tam olarak bilinmemektedir. Bu konuda Sağlık Bakanlığı'nın kararı beklenmektedir.

10. Aşı ¼ncesi antikor kontrol¼ yapılmalı mı?

Gerekli değildir.

11. Aşı sonrasında antikor bakılmalı mı?

Rutin olarak ¼nerilmemektedir. Bakılması gerekirse aşı şeması tamamlandıktan 15-30 g¼n sonra bakılması ¼nerilir.

12. Bağışık olup olmadığımızı nasıl anlarız?

Aşı yapılanlarda bu t¼r bir test yapılması gerekli değildir.

CoronoVac aşısının çalışmalarında, bağışıklık kanıtı olarak n¼tralizan antikor gelişip gelişmediği incelenmiştir. Ancak bu test y¼ntemi ¼zel laboratuvar koşulları gerektirdiği için rutin olarak kullanılamamaktadır. Yaygın kullanılan testlerde saptanan antikorlar, bağışık yanıtı g¼stermekte ancak her zaman enfeksiyondan koruyucu olmayabilmektedir.

13. Aşı yapılmaması gereken gruplar var mıdır?

Aşı çalışmalarında bazı ¼zel gruplar ile ilgili bilgi yok veya sınırlıdır. Bu nedenle, 18 yaş altı ve 65 yaş ¼st¼ bireyler, gebeler (¼zellikle ilk trimestr), emziren anneler, bağışıklık yanıtı baskılanmış kişiler için kullanılacak aşıya bağlı olarak sağlık otoritelerinin açıklamalarına uyulmalıdır. Pfizer-BioNTech COVID-19 aşısının şiddetli allerjik reaksiyon ¼yk¼s¼ olan kişilerde, reaksiyon gelişmesine yol açabileceği bildirilmiştir.